

УДК 633.2.033: 631.529

ЧОРНОГОЛОВНИК БАГАТОШЛЮБНИЙ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНТРОДУЦЕНТ ОВЕЧИХ ПАСОВИЩ

В. Л. Пую – кандидат с.-г. наук

Подільський державний аграрно-технічний університет

Придністровська зона Хмельницької і Чернівецької областей традиційна для вівчарства, проте рослинність на напівгірських товтрових утвореннях злиденна (6-8 ц/га) і неспроможна виконувати не те що пасовищні, а й протиерозійні функції.

Змінити ситуацію на краще потенційно спроможний чорноголовник багатошлюбний (*Poterium polygamum Woldst. et Kit.*). Переваги його в тому, що він має високу кормову цінність, зимостійкий, посухостійкий з високою врожайністю як в чистих посівах, так і в травосумішках, дає ранній пасовищний корм, непримхливий до ґрунтів, після скошування швидко відростає, має високу куцистість, отавність, зберігається в травостої до 10 років; травостій добре відновлюється від самообнасення (самосіву).

Насіння чорноголовника багатошлюбного проростає при температурі +2, +5 °С. Норма висіву насіння – 30–35 кг/га. Глибина загортання насіння 3–4 см.

Біологічно чорноголовник належить до рослин озимого типу; в рік сівби з'являються сходи й розвивається лише розетка прикореневих листків. У наступні роки вирощування спостерігаються фази: відновлення вегетації, утворення суцвіть, цвітіння і досягання горішків.

У зеленій масі чорноголовник містить: 2,4% протеїну; 1,8% білка; 0,6% жиру; 3,4% клітковини; 7,0% БЕР; 1,1% золи; 85,5% води. На 100 кг зелені припадає 13,4 корм. од. і 1,7 кг перетравного протеїну.

Зелену масу чорноголовника охоче поїдають всі види худоби (без періоду звикання); витримує до 5 стравлювань.

Метою дослідження є підвищення врожайності пасовищ за рахунок їх насичення чорноголовником багатошлюбним.

Дослідження проводили у 2005-2011 рр. на імітаційних пасовищах дослідного поля ПДАТУ. Ґрунт дослідного поля – чорнозем глибокий, малогумусний, важкосуглинистий на лесі. Облікова площа ділянки – 20 м² у 3^х разовій повторності. Насіння чорноголовника сорту «слава» всіяли в дернину в третій декаді березня 2005 р. (до початку відновлення весняної вегетації трав) з розрахунку 30 кг/га. Облік п'ятициклового урожаю надземної маси виконували методом суцільного скошування.

Урожайність кормової зелені пасовищного травостою збагачений чорноголовником багатошлюбним у порівнянні з природним травостоєм представлена в табл. 1.

Таблиця 1- Урожайність кормової зелені чорноголовника багатощлюбного у порівнянні з природним травостоєм

Травостій		Урожайність за роками, ц/га						Σ	
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	ц/га	%
Природний (<i>st</i>)		68	105	72	56	114	98	513	100
Збагачений чорноголовником		204	220	181	163	301	231	1300	253
Зростання урожайності проти <i>st</i>	ц/га	136	115	109	107	187	133	787	X
	раз	2,0	1,1	1,5	1,9	1,6	1,4	1,5	

Дослідженнями встановлено, що в основі стабільних прибавок кормової зелені пасовища лежить підвищена отавність травостою за рахунок швидкого відростання та більш високої куцистості чорноголовника. Найбільші урожаї кормової зелені формувалися у роках з підвищеними запасами продуктивної вологи.

Отже, чорноголовник багатощлюбний – перспективний інтродуцент овечих пасовищ середнього Придністров'я.